

вчинених посадовими особами, все це становить значну загрозу для функціонування національної економіки, а отже, актуалізує проблему забезпечення державної безпеки в цілому.

Разом із тим, означена ситуація обумовила інтенсифікацію державної діяльності в економічній сфері, постановку нових завдань та удосконалення засобів стабілізації й забезпечення режиму законності і дисципліни у державному управлінні економікою.

Література

1. Статистична інформація щодо стану та структури злочинності в Україні, представлена на офіційному сайті Генеральної Прокуратури України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html>

2. Мозолюк-Бондар Л. М. Державна дисципліна як теоретико-правова категорія: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. / Л. М. Мозолюк-Бондар. – К., 2014. – 216 с.

3. Шморгун О. С. Забезпечення законності та дисципліни в діяльності органів виконавчої влади: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / О. С. Шморгун. – К., 2010. – 19 с.

УДК 342.84

Смокович М. І., к.ю.н.,
суддя, заступник Голови Вищого адміністративного суду України,
секретар Пленуму Вищого адміністративного суду України,
м. Київ, Україна

СКЛАДОВІ ПРИНЦИПУ СТАБІЛЬНОСТІ ВИБОРЧОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Слово «принцип» має латинське походження, воно використовується як термін в науці, в тому числі вживається законодавцем у тексті законів. Однак цьому терміну повністю відповідає українське слово «засада», тому й у нашому дослідженні ці слова будуть вживатися як синоніми. М. Ставнійчук указує, що основні принципи виборів – це засади, на основі яких здійснюються вибори і відповідно до змісту яких вибори можна вважати реальним волевиявленням народу, формою прямого народовладдя [1, с. 315]. Водночас Л. Козодой зазначає, що під принципами виборчого права необхідно розуміти основні ідеї, які відображають демократичну природу виборів як конституційної основи народовладдя, що визначають фундамент правового регулювання виборчих прав, гарантій, процедур, які забезпечують законодавчо визначене, чітко збалансоване, нефальсифіковане проведення виборів різного рівня, реалізацію та захист виборчих прав громадян та інших суб'єктів виборчого процесу [2, с. 108].

Згаданий український учений О. Марцеляк засади виборчого права України розуміє, як керівні ідеї, які лежать в основі формування представницьких органів, виражають сутність виборчого права і визначають його зміст та забезпечують реальний характер волевиявлення народу і легітимність виборчих органів публічної влади [3, с. 41].

Перед тим як перейти до дослідження принципу стабільності виборчого законодавства необхідно зауважити, що між виборчим правом та виборчим законодавством є відмінності. Стабільність означає сталість, незмінність, тривале збереження певного постійного стану або рівня.

Поняття стабільності закріплено в Податковому кодексі України, зокрема відповідно до статті 4 цього кодексу, якою встановлено основні засади податкового законодавства України, а саме пунктом 4.1.9. визначено, що **стабільність** - це зміни до будь-яких елементів податків та зборів не можуть вноситися пізніше як за шість місяців до початку нового бюджетного періоду, в якому будуть діяти нові правила та ставки. Податки та збори, їх ставки, а також податкові пільги не можуть змінюватися протягом бюджетного року [4]. Аналіз сутності цієї норми дає можливість зробити висновок про те, що у податкових правовідносинах засада стабільності податкового законодавства забезпечує платників податків юридичною визначеністю щодо виконання податкових зобов'язань, тобто в цьому випадку принцип стабільності виконує захисну функцію прав та інтересів платників податків.

Отже, якщо застосовувати аналогію закону, то під принципом стабільності виборчого законодавства необхідно розуміти визначену законодавством заборону вносити зміни у виборче законодавство протягом установленого строку до початку виборчого процесу і під час виборчого процесу.

Виборчі права громадян, їх захист є не менш важливими в порівнянні з обов'язками щодо сплати податків та зборів. Тому принцип стабільності виборчого законодавства повинен бути закріплений також у відповідних виборчих законах, або навіть з метою більшої захищеності виборчих прав громадян у Конституції України.

У виборчому законодавстві України принцип стабільності, який полягав у забороні змінювати та доповнювати відповідне законодавство уже мав місце, але на законодавчому рівні не зберігся.

Так, Законом України від 7 липня 2005 року № 2777- IV «Про внесення змін до Закону України «Про вибори народних депутатів України» пунктом 2 розділу XIV «Прикінцеві положення» цього Закону було встановлено, що зміни і доповнення до цього Закону можуть бути внесені не пізніше як за 240 днів до дня виборів народних депутатів України 2006 року [5].

Аналіз та синтез цієї норми дає можливість зробити висновок про те, що на законодавчому рівні була закріплена одна з складових принципу стабільності, яка полягала у забороні змінювати і доповнювати зазначений Закон. Однак недоліками цієї норми було те, що вона встановлювала цю заборону лише щодо виборів народних депутатів України 2006 року, а не в тому числі й подальших виборів народних депутатів та інших виборів. Крім того, цей Закон набрав чинності з 1 жовтня 2005 року, а вибори народних депутатів України відбувалися 26 березня 2006 року, термін між цими датами значно менший ніж 240 днів. Тому не було необхідності встановлювати такий тривалий термін в 240 днів на заборону вносити зміни та доповнення до цього Закону щодо виборів 2006 року.

Отже, розв'язання проблем щодо забезпечення стабільності виборчого законодавства в Україні є досить актуальною. Видатний український фахівець в галузі виборчого законодавства Ю. Ключковський наголошував, що стабілізація виборчого законодавства – одне з основних завдань сучасного розвитку України [7, с. 19]. На забезпечення стабільності виборчого законодавства в Україні неодноразово наголошували міжнародні експерти з питань виборчого права. З Інтерпретативної декларації про стабільність виборчого законодавства, ухваленої Радою з демократичних виборів на 15 сесії 15 грудня 2005 року та Венеціанською комісією на 65 пленарній сесії 16-17 грудня 2005 року слідує, що будь-яка реформа виборчого законодавства, яке має застосовуватися на виборах, повинна бути проведена достатньо завчасно, щоб бути дійсно застосовною під час виборів [9, с. 82]. Крім того, в Кодексі належної практики у виборчих справах, а саме Керівними принципами щодо виборів визначено умови реалізації цих принципів, до яких відноситься й стабільність виборчого законодавства, за якою розуміється те, що основні елементи виборчого закону, зокрема власне виборчу систему, склад виборчих комісій і визначення меж виборчих округів, не можна переглядати менш як за рік до проведення виборів, або ж їх треба закріпити в конституції чи в акті, що має більш високий рівень, ніж звичайний закон [9, с. 56-57]. Отже, принцип стабільності виборчого законодавства є одним з міжнародно-визнаних принципів виборчого права.

Література

1. Ставнійчук М. І. Вибори в Україні // Конституційне право України / за ред. В. Ф. Погорілка. – К.: Юрінком, 1999.
2. Козодой Л. М. Конституційно-правовий статус суб'єктів виборчого процесу в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02 / Л. М. Козодой. – К., 2006.
3. Марцеляк О. В. Конституційні засади виборчого права України (загальнотеоретична характеристика) / О. Марцеляк // Право України. – 2013. – № 5. – С. 41.

4. Стрижак А. А. Виборче право в Україні: (історія та сучасність) / А. А. Стрижак. – К.: Логос, 2012. – 448 с.
5. Податковий кодекс України // Офіційний вісник України. – 2010. – № 92. – 10 грудня. – Ст. 3248.
6. Про внесення змін до Закону України «Про вибори народних депутатів України»: Закон України від 7 липня 2005 року № 2777- IV // Офіційний вісник України. – 2004. – № 14. – 23 квітня. – Ст. 964.
7. Європейський демократичний доробок в галузі виборчого права: Матеріали Венеціанської Комісії, Парламентської Асамблеї, Комітету міністрів, Конгресу місцевих і регіональних влад Ради Європи: пер. з англ. / за ред. Ю. Ключковського. – Вид. 2-е, випр. і доповн. – К., 2009, – 340 с.
8. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
9. Європейський демократичний доробок в галузі виборчого права: Матеріали Венеціанської Комісії, Парламентської Асамблеї, Комітету міністрів, Конгресу місцевих і регіональних влад Ради Європи: пер. з англ. / за ред. Ю. Ключковського. – Вид. 2-е, випр. і доповн. – К., 2009. – 340 с.

УДК 347.777

Сопілко І. М., д.ю.н., професор,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

МЕДІАЦІЯ ЯК НЕЮРИСДИКЦІЙНИЙ СПОСІБ ЗАХИСТУ АВТОРСЬКИХ ПРАВ

До одного із неюрисдикційних способів захисту авторських прав, на думку ряду вчених, належить медіація. Поняття «медіація» походить від латинського «mediare», тобто бути посередником. Термін «медіація» знаходиться в широкому міжнародному вжитку та є еквівалентним українському терміну «посередництво». Медіацією називають процес переговорів, коли до вирішення спірного питання залучається нейтральна третя сторона - медіатор (посередник), яка веде цей переговорний процес, вислуховує аргументацію сторін щодо суті спору і активно допомагає сторонам зрозуміти свої інтереси, оцінити можливість компромісів і самостійно прийняти рішення, що задовольнить усіх учасників переговорів. Тобто медіація є одним із так званих альтернативних (позасудових) способів урегулювання спорів, ефективність якого є дуже високою. В Україні на сьогоднішній день інститут медіації не прописаний на законодавчому рівні. Але останні роки питанню медіації стали приділяти більше уваги: неодноразово проводилися різноманітні круглі столи, навчальні курси із залученням зарубіжних експертів з питань медіації. Не раз здійснювалися